

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับ ธรรมะ

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

เมื่อพูดถึงธรรมะและการปฏิบัติธรรม คนจำนวนไม่น้อยมักเข้าใจว่า เป็นเรื่องของคนแก่หรือคนที่หมดภาระหน้าที่ทางโลกแล้ว จึงหันหน้าเข้าวัดรักษาศีลฟังธรรม หรือทำสมาธิกรรมฐาน เพราะไม่รู้ว่าจะไปทำอะไรหรือไม่มีอะไรจะทำ กลายเป็นว่าธรรมะเป็นเรื่องของคนว่างงาน หรือคนไม่สามารถทำประโยชน์อะไรแก่โลกแล้ว ธรรมะก็เลยเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับโลกด้วย ความคิดความเข้าใจเช่นนั้นนับว่าไม่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง และผู้ที่คิดเห็นเช่นนี้เกี่ยวกับธรรมะในพระพุทธศาสนา ก็เนื่องมาจากไม่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างต้องแท้พอสมควร

ธรรมะในพระพุทธศาสนา โดยนัยหนึ่งสรุปได้เป็น 3 คือ ปรีชาธรรม ปฏิบัติธรรม และปฏิเวธธรรม

ปรีชาธรรม ธรรมะคือการเรียน ก็หมายถึงธรรมะเป็นข้อพึงเรียนพึงศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง การฟัง การอ่าน การเรียน การท่องบ่น การจำเกี่ยวกับธรรมะทั้งปวง จัดเป็นธรรมะ

ส่วนนี้ ที่เรียกว่า ปรีชาธรรม ซึ่งอธิบายได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ปรีชาภายนอก ได้แก่ข้อธรรมที่ได้จดจำไว้เป็นตำรับตำราหรือหนังสือต่าง ๆ มีพระไตรปิฎกเป็นต้นสำหรับใช้อ่านเรียนศึกษา

ปรีชาภายใน ได้แก่การฟัง การอ่าน การเล่าเรียน ท่องบ่นของแต่ละคน ตลอดถึงการพิจารณาข้อธรรมที่ตนได้ศึกษาเล่าเรียนมานั้นจนจำได้เข้าใจ อย่างถูกต้องต้องแท้

ฉะนั้น ที่เรียกว่า ปรีชาธรรม จึงหมายรวมทั้งปรีชาภายนอกและปรีชาภายในประกอบกัน เพราะถ้ามีแต่ปรีชาภายนอก ไม่มีปรีชาภายในก็ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด หรือถ้าไม่มีปรีชาภายนอก ปรีชาภายในก็มีไม่ได้

ตามหลักของพระพุทธศาสนาเพียงการเรียนรู้จำได้และเข้าใจเท่านั้น ยังไม่บังเกิดผลอะไรขึ้นมา จะต้องมีการปฏิบัติ หรือนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ จำได้

ปฏิบัติธรรม ธรรมะคือการปฏิบัติ หมายถึงการปฏิบัติในข้อธรรม หรือตามข้อธรรมที่ตนได้ศึกษาพิจารณาจนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องแก่แล้วนั้น การปฏิบัติจึงเป็นการทำสิ่งที่ได้ศึกษาเข้าใจแล้วนั้นให้เป็นให้มีขึ้นมา

เข้าใจนั้นมาลงมือปฏิบัติ จึงจะบังเกิดเป็นผลขึ้นมาจริงตามที่รู้และเข้าใจ เช่นศึกษาเรื่องศีลจนความรู้ความเข้าใจเรื่องศีลเป็นอย่างดี แต่ไม่เคยปฏิบัติหรือไม่เคยรักษาศีลข้อใดเลย ก็ยังไม่เชื่อว่าเป็นผู้มีศีลและยังไม่ได้รับผลดีหรือประโยชน์จากศีล ศึกษาเรื่องเมตตากรุณาจนจำได้และเข้าใจเป็นอย่างดี แต่ไม่เคยปฏิบัติตามหลักแห่งเมตตากรุณา ก็ยังไม่เชื่อว่าเป็นคนมีเมตตากรุณา และก็ยังไม่ได้รับผลดีหรือประโยชน์จากเมตตากรุณา ต่อเมื่อได้มีการลงมือปฏิบัติ คือรักษาศีลแผ่เมตตากรุณาอยู่เป็นปกติ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีลและเป็นคนมีเมตตากรุณา การปฏิบัติจึงเป็นการทำให้ศีลและเมตตากรุณาเกิดมีขึ้นเป็นจริงขึ้นในตน

เพราะฉะนั้น ปริยัติธรรมกับปฏิบัติธรรมจึงต้องควบคู่กันไป จึงจะได้ชื่อว่า มีธรรม คือมีทั้งรู้ธรรมและปฏิบัติธรรม แม้ในทางคติโลกก็เช่นกัน ต่อเมื่อมีทั้งความรู้ คือภาคทฤษฎีและการทำได้หรือทำเป็นคือภาคปฏิบัติ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้จริงในศิลปะวิชานั้น ๆ และได้รับประโยชน์จากศิลปะวิชานั้น ๆ จริง

ปฏิเวธธรรม ธรรมะคือการบรรลุถึงผล ซึ่งหมายถึงผลของปริยัติและปฏิบัติ ปฏิเวธนั้นจะต้องมีในทุกขั้นตอนของธรรมะ เพราะเป็นผลหรือเป็นยอดของธรรมะในขั้นนั้น กล่าวคือ

ในขั้นปริยัติธรรม อันได้แก่การศึกษาเล่าเรียนธรรม ก็เริ่มต้นด้วยการฟัง การอ่านนับเป็นเบื้องต้นของปริยัติ จากนั้นก็จะต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองเรื่องที่ได้ฟังได้ยินมานั้นอย่างรอบคอบถี่ถ้วนที่ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า โยนิโสมนสิการ

พิจารณาโดยแยกคายจนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างถูกต้องดั่งแท้ ซึ่งนับว่าเป็นยอดของปริยัติ เป็นการบรรลุถึงผลของปริยัติ คือการศึกษาเล่าเรียนธรรม เรียกว่าเป็นปฏิเวธในขั้นปริยัติ

ในขั้นปฏิบัติธรรม คือการปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน ก็เริ่มต้นด้วยการลงมือปฏิบัติอันนับเป็นเบื้องต้นของการปฏิบัติ เมื่อได้ลงมือปฏิบัติแล้วผลของการปฏิบัติก็ย่อมบังเกิดขึ้นตามลำดับ เช่นเมื่อมีการเริ่มต้นรักษาศีล ความมีศีลก็ย่อมบังเกิดขึ้นนับเป็นผลหรือเป็นยอดของการปฏิบัติ เรียกว่าเป็นปฏิเวธในขั้นปฏิบัติ

และเมื่อการปฏิบัตินั้นดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งบรรลุถึงผลขั้นสุดยอด หรือขั้นสมบูรณ์คือถึงขั้นที่ไม่ต้องมีการปฏิบัติต่อไปอีก เช่นการปฏิบัติเพื่อละกิเลส ก็ปฏิบัติจนถึงขั้นละกิเลสได้สิ้นเชิง จึงไม่ต้องมีการปฏิบัติเพื่อละกิเลสอีกต่อไป ดังนี้ เรียกว่าเป็นปฏิเวธในขั้นปฏิเวธ คือเป็นปฏิเวธที่สมบูรณ์ตามความหมายที่ท่านประสงค์

เพราะฉะนั้น ธรรมะทั้ง 3 ขั้นนี้จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก และผู้ที่นำตนเข้าไปสัมพันธ์หรือสัมผัสกับธรรมะในพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะขั้นปริยัติธรรม หรือปฏิบัติธรรมหรือปฏิเวธธรรม ก็เรียกได้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมในขั้นนั้น ๆ แต่ที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมอย่างสมบูรณ์แท้จริงนั้น จะต้องปฏิบัติให้ครบทั้ง 3 ระดับ คือต้องมีการศึกษาเรียนรู้แล้วต้องมีการปฏิบัติสิ่งที่ศึกษาเรียนรู้ด้วย และการปฏิบัตินั้นก็ต้องต่อเนื่องกันไปจนบรรลุถึงผลสุดยอดของการปฏิบัตินั้น

อนึ่ง ธรรมะคือคำสอนในพระพุทธศาสนา มีหลายระดับ เพื่อให้ผู้ศึกษาซึ่งมีระดับสติปัญญาความสามารถและความสนใจแตกต่างกัน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ฉะนั้น บุคคลไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดหรือฐานะใด ก็สามารถศึกษาและ

ปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาได้ และผู้ที่ปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาไม่ว่าจะเป็นธรรมะระดับใด ก็ย่อมจะได้รับผลจากการปฏิบัติของตนอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติเสมอ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นตัวอย่างของผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี พระราชจริยาวัตรและพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ที่ทรงปฏิบัติ ย่อมเป็นสิ่งแสดงออกซึ่งธรรมะในพระองค์อย่างเห็นได้ชัด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงสนพระราชหฤทัยในการศึกษาพระพุทธศาสนามาแต่ทรงพระเยาว์ ทรงศึกษาทั้งด้วยการทรงฟัง ทรงอ่าน และทรงสนทนาโต้ถามท่านผู้รู้ ความเอาพระราชหฤทัยใส่ในด้านนี้ได้ทวีขึ้นตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากบทพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับธรรมะและพระพุทธศาสนาที่ทรงพระราชนิพนธ์ในโอกาสต่าง ๆ พระราชนิพนธ์เหล่านั้นนอกจากแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในด้านการประพันธ์แล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในด้านธรรมะและพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดีอีกด้วย การศึกษาพระพุทธศาสนาของพระองค์ก็เต็มไปด้วยการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อความกระจ่างแจ้งในธรรม เข้าลักษณะของธรรมวิจยะหรือธรรมวิจัยในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักของการศึกษาและปฏิบัติธรรมที่สำคัญประการหนึ่งในพระพุทธศาสนา และด้วยการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ดังกล่าวทำให้พระองค์ทรงเข้าพระราชหฤทัยในธรรมะอย่างถ่องแท้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตัวอย่างของการทรงศึกษาพระพุทธศาสนาในลักษณะดังกล่าวนี้ก็คือ พระราชนิพนธ์เรื่อง 'ทศบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท' ซึ่งเป็นที่แพร่หลายอยู่ในบัดนี้

นอกจากทรงสนพระราชหฤทัยศึกษาพระ-

ราชสุดาฯ ยังทรงปฏิบัติธรรมได้อย่างเหมาะสมแก่พระราชฐานะ พระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ทรงปฏิบัติและพระราชจริยาวัตรในส่วนต่าง ๆ ย่อมเป็นสิ่งแสดงถึงพระคุณธรรมในพระองค์น่านับการเป็นต้นว่า

เมตตากรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และพ้นทุกข์ โครงการพระราชดำริเป็นอันมากเกิดขึ้นจากพระคุณธรรมประการนี้ เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือทหารตำรวจที่พิการทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ กองทุนสงเคราะห์เด็กกำพร้า ให้มีที่อยู่อาศัยและที่ศึกษาเล่าเรียน กองทุนเพื่ออาหารกลางวันสำหรับเด็กยากจนในชนบท เป็นต้น

ขันติ ความอดทน คือทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ด้วยพระวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างยิ่ง เมื่อมีพระราชกรณียกิจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ยากเย็นเพียงไรก็ทรงตั้งพระราชหฤทัยปฏิบัติจนสำเร็จลุล่วง หากพูดเป็นภาษาสามัญก็เรียกว่าเป็นคนสู้งาน จนกระทั่งบางครั้งทำให้รู้สึกกันว่าทรงงานมากเกินไปและรอบด้านจนไม่น่าจะทรงรับไหว แต่ก็ทรงสามารถกระทำทุกอย่างให้ลุล่วงไปด้วยดีเสมอทั้งนี้ด้วยพลังแห่งพระคุณธรรมข้อนี้เอง

จาคะ ความเสียสละ อันหมายถึงความเสียสละสุขประโยชน์ส่วนพระองค์เพื่อผู้อื่นและส่วนรวม เป็นต้นว่าทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสาธารณประโยชน์ เสียสละความสุขสำราญส่วนพระองค์อันจะพึงมีเพื่อการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแก่ส่วนรวม

อธิฏฐานะ ความตั้งใจจริง ในการทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ก็ทรงตั้งพระราชหฤทัยปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จ มีย่อท้อทอดทิ้งในระหว่างอันเป็นเหตุให้โครงการพระราชดำริต่าง ๆ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีเสมอ

มีทหะ ความอ่อนน้อมสุภาพ ได้แก่ทรงวางพระองค์อ่อนน้อมสุภาพต่อบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างพอเหมาะพอสมแก่ฐานะ

ผลแห่งการที่ทรงฝึกฝนอบรมพระคุณธรรมประการต่าง ๆ เหล่านี้ให้บังเกิดมีในพระราชหฤทัยเป็นนิมิตกาล ทำให้การปฏิบัติธรรมหรือการปฏิบัติศีลธรรมของพระองค์เป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติยังผลให้พระองค์ทรงพระราชจริยาวัตรที่เรียบง่ายสม่ำเสมอ หรือที่เรียกกันว่าเป็นธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็พระราชจริยาวัตรในการส่วนพระองค์หรือพระราชจริยาวัตรในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ดังเป็นที่ชื่นชมของพสกนิกรทั่วไป

กล่าวได้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีทั้งปรียัติธรรม ปฏิบัติธรรม และปฏิเวธธรรมอันเป็นผลแห่งปรียัติและปฏิบัติ พร้อมอยู่ในพระองค์อย่างพอเหมาะพอสมแก่พระราชฐานะ และผลแห่งการทรงศึกษาธรรมะพร้อมทั้งนำเอาธรรมะที่ทรงศึกษาแล้วนั้นมาปฏิบัติอย่างพอเหมาะ

พอสมนั่นเอง ที่ทำให้พระองค์ทรงดำรงพระองค์ได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานะและในทุกพระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติบำเพ็ญ ดังเป็นที่ปรากฏแก่คนทั่วไป

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจาริ
ธรรมแล ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

เนื่องในมหามงคลวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ ที่ 2 เมษายน 2534 ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและอำนาจพระราชากุศลบารมีทั้งปวงที่ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา บำบัดทุกข์บำรุงสุขอาณาประชาราษฎร์ด้วยพระเมตตาพระกรุณาธิคุณ จงอภิบาลรักษาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ทรงบำราศสรรพอุบัติวันตราย ทรงพระเกษมสำราญพระวรกาย พระราชหฤทัย ทรงเจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒมงคลพระชนมสุขยั่งยืนนานทุกประการ

Princess Maha Chakri Sirindhorn and Dhammas

by

His Venerable the Patriarch Somdet Phra Nyānasamvara

When people talk about Dhamma and its practice, it creates the impression in many people's minds that it is something that the elderly practice, or those who are otherwise free of any social obligations practice. This sounds as if the practice of Dhamma were something which only the unemployed or those who are unable to contribute to society at large practice. If this were the case, then Dhamma would have no relationship to the world at all. This is a misconception, however, people who think so have neither studied Buddhism, nor have they understood it correctly.

In Buddhism, Dhamma consists of three stages: learning, practice and knowing painstakingly.

PARIYATTI DHAMMA means learning; Dhamma should be learned and understood clearly. Listening to Dhamma, reading, learning and praying all come under the term, which is divided into two types: external learning, which consists of Dhamma books or any form of written Dhamma, such as TRAIPIṬAKA which are meant to be studied and learned. Then there is internal learning. This means that when one listens to Dhamma, reads, learns, prays or even meditates upon Dhamma, one may be said to have learned something about Dhamma, each of these activities being termed 'learning'.

PARIYATTI DHAMMA consists of these two types, each being dependent on the other. Without Dhamma books one cannot learn Dhamma; conversely, the books

are of no value if no-one reads or studies them. PATIPATTI DHAMMA means practice. After one has studied Dhamma and understood it clearly, one then puts that Dhamma into practice.

According to the principles of Buddhism, learning, memorizing, and understanding Dhamma are of no use if one does not apply what one has learned to one's day-to-day life. For example, if one studies "SILĀ" and understands it, but fails to behave according to 'SILĀ'. One cannot be said to possess 'SILĀ'. One's understanding is of no use. Or, if one learns about METTA-KARUNA (kindness and mercifulness) and understands what it is, yet fails to practice kindness and mercifulness oneself, one cannot be considered a kind and merciful person. One will not derive any benefit from this Dhamma; conversely, if one always practices 'SILĀ, and is kind and merciful, one will be considered a person who adheres to the principles of 'SILĀ', a person who is kind and merciful. Thus, one's practice fosters 'SILĀ' and kindness and mercifulness within oneself.

Therefore one needs to engage in the learning and practice of Dhamma simultaneously (PARIYATTI DHAMMA and PATIPATTI DHAMMA). Moreover if one learns 'Dhamma' and practices it, one may be said to possess a thorough knowledge of it. This can be compared with worldly knowledge in that a person who learns a theory and can put it into practice may be said to really know it and therefore derive benefit from it.

PATTIVEDHA DHAMMA or knowing pains-takingly is the result of learning and practicing. At each level of Dhamma, knowledge constitutes the final stage. Thus, knowledge is the ultimate goal of each of Dhamma.

At the level of learning Dhamma, we begin with listening and reading, then we contemplate what we have listened to and read. In Buddhism, fixing one's attention thoroughly is called YONISOMANASIKARO. Once we have proper consideration on a particular aspect of 'Dhamma' and have understood it, we have attained this level - - the level of learning.

The same thing occurs at the level of practice as well. When we begin practicing Dhamma, we achieve certain results. For example, if we adhere to the principles of 'SILĀ', it will foster the existence of 'SILĀ' within ourselves. It may then be said that we have achieved the level of practice in 'SILĀ'.

If we persist until we have perfected that practice, it is no longer necessary to practice 'Dhamma' anymore in that we have attained that particular level. For example, one of the principal reasons we practice 'Dhamma' is to refrain from 'KILESĀ', thus we persist with our practice until we have eliminated 'KILESĀ' from within ourselves. It is then - - at this level - - that we may be said to have attained the ultimate goal.

These three aspects of the Dhamma mentioned above: learning, practicing, and the painstaking acquisition of knowledge, are interrelated. One who deals with Dhamma whether at the level of learning, practicing, and knowing pains takingly, is said to practice Dhamma at that particular level. However, he will be considered to be in conformity with the three principles of Dhamma simultaneously and persists in doing so until he reaches the ultimate goal or attains each of the three levels.

'Dhamma', or the Teachings of the Lord Buddha, consists of different levels for those who possess different levels of wisdom, ability, and interest as regards putting them into practice in an appropriate manner. Any person, therefore, whatever his class or status, can learn or practice Dhamma. Moreover, he can derive benefit from his practice befitted to the level he practices.

HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN is a good example of a person who has learned and practiced Dhamma. Her conduct and the various activities in which she is engaged clearly display Dhamma within herself.

PRINCESS SIRINDHORN has been interested in Dhamma from a very early age. She has learned Dhamma by listening to it, by reading it, and by consulting learned scholars.

Over the years, she has become increasingly interested in Dhamma, as may be seen from her discourses on Dhamma. These discourses reveal not only her skill in writing, but also her knowledge of Buddhism in general. She has learned 'Dhamma' by analyzing and reviewing it, a method which conforms to the notion of Dhamma known as DHAMMA VICAYA, or Dhamma research, which is the fundamental principle upon which the learning and practice of Dhamma rests. PRINCESS SIRINDHORN's knowledge of Dhamma is both extensive and profound, having achieved by means of analysis and review. One example of her knowledge of Buddhism is her celebrated discourse on "The Ten Great Dhammas in Buddhism."

In addition to her serious interest in Dhamma, PRINCESS SIRINDHORN has also practiced it in the proper manner, her practice being commensurate with her status. Her activities and her conduct reflect the presence of Dhamma and morality within herself. The 'Dhammas' she possesses are as follows:

METTA-KARUNA-Kindness and mercifulness - - the desire that others be happy and free from suffering. The several projects she has initiated are a result of this 'Dhamma' including 'The Project to Support the Handicapped and Retired Policemen and Soldiers,' 'The Fund to Provide Orphans with Shelter and Education,' and 'The Fund to Provide Poor Suburban Pupils with Free Lunches'.

KHANTI - - Patience. She performs her duties patiently. Whenever she has an obligation to fulfill, no matter how hard it might be, she carries it out with patience. In other words, it can be said that she is not afraid of hard work. Sometimes, in fact, people are afraid that she may not be able to fulfill all her obligations because she has so much work to do. However, she has been able to succeed by virtue of her patience.

TYAGA - - Self-sacrifice. She has sacrificed her own happiness for the benefit of others. For example, she has donated funds of her own for the welfare of her people. She devotes her time to the welfare of the people instead of to herself.

ADHITTHĀNAM* - - Determination. She carries out her duties with firm determination. She never

cancels any of her projects or engagements, nor does she submit until she succeeds. Thus, her success may be ascribed to her firm determination.

MADDAVAM* - - Gentleness. She is gentle to everyone as befits her status. The result of her regular practice of Dhamma is that her conduct is natural, i.e. she conducts herself in a straightforward and natural manner. This is why her personal conduct and deeds are so admired by her people.

It may be said that PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN has learned, practiced, and shown a thorough knowledge of Dhamma. She possesses three kinds of 'Dhamma' as befits her status. The result of her study and practice - - as people have frequently testified - - is that her conducts and her deeds are fitting whatever the time or place.

DHAMMO HAVAI RAKKHATI DHAMMACARI
'Dhamma' protects those who practise it.

On the auspicious occasion of the 36th Birthday of HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS SIRINDHORN, which falls on April 2, 1991, may the Triple Gem and the power of her good deeds, her support of Buddhism, and her attempts to relieve the suffering of her people and to ensure their happiness, may they protect her and keep her from harm. May the Princess enjoy happiness, prosperity and a long life.

Translated by Bang-Orn Savangvarorose
Edited by Melvyn Sharman

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับ ภาษาต่างประเทศ

ภาษาปริทัศน์ขอเสนอบทความสัมภาษณ์พระอาจารย์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
เรียงลำดับดังต่อไปนี้

1. ท่านผู้หญิง ดร.ทัศนีย์ บุญยคุปต์และท่านผู้หญิงอังกาบ บุญยัษฐิติ
: พระอาจารย์ภาษาอังกฤษ
2. อาจารย์ผดสาร สุทัศน์ : พระอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส
3. ดร. อำภา โอตระกูล : พระอาจารย์ภาษาเยอรมัน
4. Mrs. Gu Ya Jiong : พระอาจารย์ภาษาจีน